

Nazadnje je prišla sveta noč. Lepa kakor vsako leto, zame najlepša, kar sem jih kdaj doživel. Še nikdar se mi materine oči niso zdele tako globoke kakor tisti večer, ko je vzela v roke moj zavitek. Srce se mi je smejalo od sreče, oči so mi pa postale vlažne. Sam ne vem zakaj.

Lepa je bila svilena ruta v medli luči. Zdela se mi je še lepša ob svetlobi lučk.

»Ūbogi otrok,« se je nasmehnila mati in me stisnila k sebi. To ni bila drugače njena navada.

»Za polnočnico si jo nadenem in ti boš šel z menoj v klop,« me je objela z roko okrog vratu.

Nato smo zapeli svetononočno pesem. Glas se mi je še tresel, toda pel sem iz vse duše. Mati pa je sedela pri meni in me držala za roko.

J. Kmet

Tepežkanje

Ilustriral O. Gaspari

Zgodaj je padel sneg tisto jesen. A za Miklavža ga je vzelo. Bilo je precej dni sončno in prijetno kot že dolgo ne. Že se je Drnulčev Tinček veselil božičnih praznikov, o katerih mu je mati toliko pripovedovala. O, gotovo bo šel k polnočnici. Z Gričarjevim Nankom sta se že zmenila.

Toda prav pred božičem je namedlo, da se je kamnitna miza pred hišo kar skrila pod snegom. Tinček je moral vse praznike ostati doma, tudi Gričarjev se ni ganil s peči. Še Resarjev Nace je komaj pregazil s konji do fare, da je za silo napravil gaz.

Hudo je bilo Tinčku, da bi najrajši praznike prejokal, če bi ga ne bilo sram.

»Saj boš šel tepežkat, letos pa,« ga je tolažila mati in zatrjevala: »Če boš priden, ti res ne bo nihče branil.« Saj je bilo materi tudi hudo, ko je spoznala njegovo bolečino.

»Joj, tepežkat!« Tinčku so se zasvetile oči. Na mah so se mu žalostne misli nasmehnile v živem veselju.

»Res, mati, kaj ne, da bom šel?« Kar ni mogel verjeti. »Pa Gričarjev tudi, saj je šel tudi lani. Kdaj bo prišel tisti dan, kdo mi bo spletel korobač? Pa orglice bom vzel, kaj ne mati?«

Sto vprašanj mu je sijalo iz oči. Vedno mu je morala mati odgovorjati, nikoli ji ni dal miru. Vse je hotel vedeti. Kar razposajen je postal od veselja. Vsak dan je hitel k Nanku. Sedela sta kot bratca na topli peči in se potapljala v prelepe sanje. Hodila bosta od hiše do hiše, reševala s korobačem gospodarja in gospodinjo:

rešite se, rešite se, če imate kaj tičk. V torbo bodo letela jabolka, suhe hruške, krhlji in tiste rumene tičke, ki imajo grah namesto oči in sladkorček za greben. O... O... — Kmalu...

Težko je pričakoval Tinček tepežnega dne. Še nobenkrat ni prejel tepežkal; mati ga ni pustila. O, Nanek je pa že šel... Zdaj pa... za gotovo... Pri kapelici nad vasjo ga bo Nanek počakal. Ušel bo, saj je rekel. Domači ga ne bodo pustili, češ da je že prevelik. Bo počakal, bo; je trdno obljubil.

Sonce se je smejalo Tinčku, ko je racal po vasi. Na glavo je boječe posadil novi klobuk z zeleno vrstico ob krajevcih. Stric mu ga je kupil v semnju. Mati bi bila gotovo huda, pa ga je kar pod suknjič stisnil in šel. Hlače mu je mati tako lepo zašila, da se še vbodljaji niso poznali. — V žepu je tiščal orglice. Tomažev hlapec mu jih je dal. Tako lepo pojo. A mati mu jih je večkrat spravila. Danes bo pa že igral ves ljubi dan. Najrajši bi takoj zaigral in zavriskal. Kaj zato, če mu Smrekarjev pravi beraček. Pa le nima orglic in tepežkat tudi ne sme.

Čez ramo mu je visela očetova bisaga, prav do kolen mu je otepala. Iz nje je gledal vogel materine rute, ki je ob vsakem koraku prikimala njegovim mislim. Z dolgim korobačem je mahal po zraku. Ob vsakem zamahu je zažvižgal in se zvil kakor v bolečinah. Pomerjal je, kako bo udaril. Saj mora, če ne pa nič ne dobi. Znova je zamahnil, spet se je ukrivil. O, takega korobača ne bo imel vsak. O ne, ne...

Srečal je Mihčevo Minko. Kar stekla je mimo njega s polnim cekarjem. Že se je obrnil, da bi zaklical za njo in ji pokazal orglice, pa se je premislil.

»Brž moram iti. Nanek me gotovo že čaka. Dobil bom pa še več kot Mihčeva, saj imam orglice.«

Pri kapelici ni bilo Nanka. Obstal je in se oziral. Skril se je, si je mislil. Skočil je za zid, ni ga bilo. Poklical ga je, živa duša mu ni odgovorila. Precej nato je na stari tepki zakrakala vrana in se spustila nad senožet. Nanku se je povesila roka, korobač je žalostno omahnil, prsti v žepu so popustili orglice.

»Nanek, Nanek,« je zaklical s čudno spremenjenim glasom. — A Nanka ni bilo in Tinček je postal slabe volje.

Kaj naj stori? Tiste svetle misli je objel mrak. Nanek, saj sva sanjala na peči o tem dnevu, zakaj te ni? Orglice tudi imam!

Spreletel ga je mraz; stisnil je korobač in vtaknil majhne prste v usta.

Ves žalosten je zavil po stezi do prve hiše. Ne sme domov; mati bi ga karala, da je mišji strah, ki pred vsako stvarjo trepetaja, orglice pa bi zaklenila v skrinjo...

Strahoma je stopil v vežo. Gospodinja se je sukala pred ognjiščem, prestavljala lonce in ropotala z burklami.

»No, mali, kaj pa ti?« ga je prijazno nagovorila. »Tepežkat si prišel, kaj ne?«

Tinček se je zmedel; ni mogel odgovoriti, le prikimal je. Ni si domislil, kaj mora reči. O, ko bi bil zdajle Nanek...

»Rešite se...« se je boječe približal in se narahlo dotaknil gospodinje s korobačem.

»Se ne smeš bati, mali. Danes imate vi otroci šibe v rokah. Za vsakega jo nosite, vam pa nihče ne sme ničesar prizadejati.« Gospodinja mu je dajala pogum.

»Saj si priden, je že dobro! Le počakaj, bom precej prišla!«

Prinesla je iz kašče poln pehar jabolk in mu jih natresla v bisago. Še suhih hrušk je dodala in krljev. Velik kos potice mu je kar v žep potlačila, da še ni imel časa vzeti ven orglice in zaigrati.

»Ubožček,« je rekla, ker se ji je zasmilil. Pogladi ga je po laseh in se mu smehljala.

Žarečega obraza in živih oči je stopil k sosedu.

»Dan za berače,« se je razjezil gospodar.

»Znam zaigrati na orglice,« je prosil s tihim glasom.

»Nič, kar pojdi. Za pastirja bi lahko služil, pa ne ljudi nadlegoval.

Drugi moramo delati, takile bi pa samo jedli... Kar pojdi.«

Tinčku se je skrčilo srce in sram ga je bilo.

Ostre gospodarjeve besede so Tinčku zvenele po ušesih in ga rezale v srce kot nož.

»Saj mu nisem ničesar storil, zakaj me podi od hiše.«

V tistem hipu se je zasmel za njim gospodarjev pastir. Komaj ga je Tinček zagledal, je zbežal; pastir je hitel za njim. Kruh je Tinčku padel iz žepa, iz bisage so se usula jabolka in hruške. Spotaknil se je in padel. Pastir ga je dohitel, mu izvil iz rok orglice in se krohotal: »Kaj boš ti z orglicami, ko še igrati ne znaš...«

Tinček je vstal in se otepel snega. Roke so ga skelele od mraza. Naslonil se je na ograjo ob stezi in ihté lovil sapo. Na tleh je ležala bisaga, jabolka in krlji so bili raztreseni po snegu, korobač je ostal Bog ve kje.

»Moje orglice, moje orglice,« je ihtel in se ni mogel pomiriti.

»Kaj ti je fantek?« Po stezi je prišla lepa gospa, ga prijela za otrple roke in mu ljubeznivo pogledala v obraz. Bila je v črni obleki in sivih rokavicah.

Široko je razprl oči in se je ustrašil. Hotel je zbežati, pa ni mogel.

»Ne boj se,« ga je tolažila. Tako je milo govorila, da se je kmalu ni več bal. »Zakaj jokaš,« ga je sočutno gledala.

Iz Tinčka je planila strašna zgodba o hudih ljudeh, o orglicah, o raztresenih tičkah. Vnovič ga je zbolelo, da je planil zopet v jok. »Ne smem domov, kaj bo rekla mati.«

»Revček, tako zgodaj si moral okusiti nerazumevanje sveta! Nikar ne jokaj, vse bo dobro.«

Gospa v lepi obleki in z zlatimi prstani na rokah se je sklonila in pobirala jabolka in krlje ter jih devala v bisago. Položila mu jo je čez ramo, nato pa segla v torbico in dejala: »Na, k meni ni nihče prišel tepežkat. Drugič se ne izogni moje hišice. Večkrat pridi k meni, da mi ne bo dolgčas. Tako imam rada take male...«

Nasula mu je polno peščico denarja. »Materi daj, da ti bo kupila nove orglice, še lepše kot so bile te. Odpusti pastirju in pozabi na to. Glej pa, da ti ne boš nikoli tak. Vsi smo reveži, tudi oni bogati gospodar je revež, pa ne ve za svoje uboštvo.«

»Tudi mati naj pride k meni, saj gotovo ve, kje stanuje ameri-
kanska teta.«

Tinček je kakor ukopan stal in gledal za odhajajočo gospo ter smehljaje se stiskal v peščici zaklad tepežnega dne.

Mauser Karel

Sveta noč — blažena noč

(Otroška igra v treh prizorih)

I. prizor.

(Preprosta soba. V kotu majhna miza z jasicami, ki stojijo na mahu. Tonček in Jožek postavljata pastirce.)

Tonček (*postavlja pastirca*): Tegale, ki nosi ovčico, bom postavil prav pred hlevček. Tako majhen je. Tvojega, Jožek, pa postavi kar tja v kot. Saj je velik in bo ravno tako videl v votlinico.

Jožek (*vtika pastirca v mah*): Veš, Tonček, jaslice bodo letos lepše kot lani. Več pastircev imava in tudi poslikani so lepše. In očka je kupil srebrnega prediva. Tega natreseva po mahu, da se bo vse lesketalo. To bo lepo, ko bova še lučko nažgala.

(*Umolkneti in vtikata pastirce.*)

Jelica (*pride pride skozi vrata in zleze na stol*): Joj, koliko pastircev!
(*Grabi po njih.*)

Jožek (*malo jezno*): Pusti no na miru! Le kdo te je prosil, da pridi nagajat. Tja k peči se usedi in glej. No, si že spet zvrnila pastirčka. (*Jo odrine z roko.*)

Jelica (*zleze užaljeno s stola in dene prst v usta*): Očku bom povedala in ne bosta dobila srebrnega prediva. (*Se obrne proti vratom.*)

Tonček (*bolj milo*): Ne bodi sitna. Le sem pridi, samo nagajati ne smeš. Še tri pastirčke postaviva, potem pa vsi sedemo k peči.

(*Jelica spet zleze na stol in z ročicama podpira glavo. Ko Tonček in Jožek vse uredita, odidejo vsi k peči.*)

Tonček (*gleda v jaslice*): Ali ni lepo, Jelica? Še srebrnega prediva manjka in lučke, pa bo Jezušček imel lepše kot takrat, ko je moral ležati v hlevcu in v mrazu. Pri nas je tako gorko zakurjeno, da ga ne bo prav nič zeblo.

Jelica (*zamišljeno*): Veš, Tonček, sploh ne vem, če bo letos Jezušček hotel priti na svet. Mamica mi je pravila, da je silno žalosten,